

Извештај о раду Управног одбора за 2020. годину

Управни одбор Викимедије Србије (УО) у тренутку писања извештаја чине следећи чланови:

- Мирослав Лоци (председник)
- Миљан Симоновић (потпредседник)
- Ђорђе Стакић
- Филип Маљковић
- Бојана Сатарић
- Теодора Лукић

Стање броја чланова Управног одбора није се мењало током 2020. године, а једина измена је именовање Миљана Симоновића за новог потпредседника, будући да је Ђорђу Стакићу истекао мандат.

Током године, одржано је дванаест састанака, а важно је напоменути да су се они, почев од марта, одржавали онлајн путем, услед проглашене епидемије вируса корона. Из овог разлога, већина тема односила се на измештање рада организације и планираних пројеката у онлајн формат, како би заједница могла да остане јака и мотивисана, а уз то да планиране метрике буду и остварене. Током ових састанака, УО је донео 24 одлуке које су се тичале финансијских, административних ствари, као и додела награда. Почетком године, пресељена је канцеларија у нови већи простор који је погоднији за одржавање састанака, радионица и окупљања заједнице, у улици Кнеза Милоша 80/14. По проглашењу епидемије, Управни одбор је донео одлуку да запослени своје послове обављају од куће, која је и даље на снази.

Организација је и даље у ФДЦ процесу, а процес креирања годишњег плана је остао једноставан као и за 2020. Викимедија Србије је имала детаљан, интерни план, док су Задужбини Викимедија представљене основне смернице којима ће се удружење водити током 2021. године. Организација и даље тежи стабилности, па је буџет и ове године остао исти. Викимедија Србије је од Задужбине Викимедија добила пун износ тражених средстава. Важно је напоменути да је, услед новонастале ситуације, Викимедија Србије добила новчану помоћ од Задужбине, ради увећавања резерви.

Једна од значајних усмерења организације је и креирање Стратегије 2021-2023 која уз стратешки план поставља нове циљеве за развој пројеката, партнерстава, заједнице и Викимедије Србије у целисти. Током године, велики удео рада Управног одбора уложен је у креирање новог Статута организације усвојеног на 24. ванредној седници Скупштине. Такође је битно напоменути да је Управни одбор, заједно са запосленима и стручним екстерним сарадницима, радио на усаглашавању рада организације са новим Законом о заштити података о личности, како би се испоштовале све процедуре прикупљања, преношења и чувања података о члановима Викимедије Србије.

Управни одбор је учествовао у конкурс за годишње пројекте. На конкурс је пристигло 60 предлога, а 13 је прихваћено. Током самог конкурса постојала су два круга селекције приликом којих су у обзир узети нови стратешки фокуси организације.

Још један важан сегмент рада одбора је свакако координација запослених у организацији. У току 2020. године, нова менаџерка за сарадњу са институцијама културе је у врло кратком року успела да се уклопи у колектив и показала је изванредне резултате у склапању нових сарадњи, као и у одржавању постојећих, што је резултирало успешним пројектима. Менаџер образовног програма је искористио нови начин рада образовних институција и успешно организовао онлајн обуке за ученике и студенте широм Србије. Менаџер пројеката и заједнице је одржавала комуникацију са вођама пројеката како би организовали алтернативне активности, тако да епидемија не може утицати на успешност планираних циљева, а уз то је у комуникацији са заједницом организовала велики број групних онлајн активности како би се мотивисали искусни уредници, а уз то привукли нови. Менаџер канцеларије је стекао искуство на пољу заштите личних података и именован је лицем за заштиту приватности у оквиру Викимедије Србије. Ради ефикаснијег рада организације, уведена је новина у виду Радних група, које имају за циљ укључивање чланова заједнице у рад на пројектима. Овај модел ће бити испробан током 2021. године и уколико буде успешан, са њим ће се наставити и у будућности.

Будући да је Задужбина Викимедија забранила сва локална и међународна окупљања, није било могућности за организовање Еду Вики конференције нити Викилајва, али је успешно одржан онлајн Еду Вики камп, као и неколико виртуелних окупљања, прослава и тренинга. План Викимедије Србије је да настави са организовањем оваквих догађаја, све док се не поправи ситуација и окупљања уживо поново буду могућа.

Евалуација програма Викимедије Србије у 2020. години

Програми и метрике

Викимедија Србије је у 2020. години реализовала три програма који се састоје из разноврсних пројеката. Сваки од програма је специфичан и има задате циљеве:

- **Образовни програм** је креиран са идејом остваривања сарадњи са образовним институцијама у циљу коришћења Википедије у настави и образовном систему уопште. Састоји се од следећих пројеката: Википедија у школама, Акредитован семинар и Еду Вики камп.
- **ГЛАМ програм** подразумева остваривање сарадњи са институцијама културе у циљу ослобађања садржаја и повећања доступности тог садржаја на Вики пројектима. У оквиру ГЛАМ програма реализују се програми стажирања, уређивачки маратони, Вики воли ГЛАМере, Вики-библиотекар и други облици сарадње.

- **Подршка заједници** је програм који обухвата разноврсне активности у циљу повећања ретенције и мотивације чланова заједнице. Пројекти који се реализују су Викилајв конференција, Такмичења на Википедији и Анимирање заједнице (микрогрантови, окупљања, месечници, извештавање заједнице...).

Објашњење метрика:

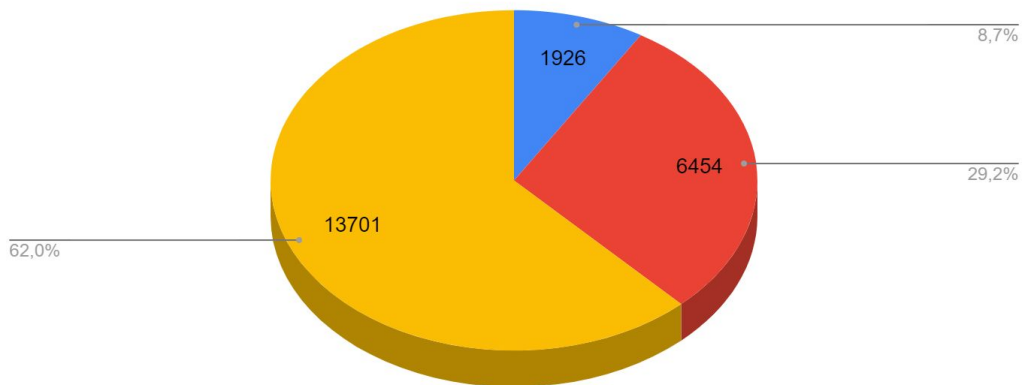
- **Број учесника** - под учесницима се подразумевају људи који су присуствовали организованим догађајима офлајн или онлајн (изложбе, уређивачки маратони, радионице, предавања). Не узимају се у обзир организатори, донатори, пратиоци на друштвеним мрежама.
- **Број нових уредника** - уредници који су први пут отворили налог на Википедији односно на било ком Вики пројекту.
- **Број страна креираних на Вики пројектима** - чланци на Википедији, ставка на Википодацима, чланак или реч на Викиречнику и сл.
- **Број нових датотека искоришћених у Википедијиним чланцима/странама** - број мултимедијалних датотека које су искоришћене за илустровање Википедијиних чланака.
- **Број партнерстава** - под овом метриком се подразумева број остварених сарадњи са образовним институцијама и институцијама културе, као и невладиним организацијама у оквиру пројеката и активности Викимедије Србије. Сарадња може значити спровођење различитих пројеката у овим институцијама, организовање уређивачких маратона, радионица, предавања, као и изложби. Сматрамо да је метрика важна јер показује раст програма и ширење мреже сарадника, а самим тим утиче на већу видљивост организације и пројеката.

Планиране и остварене мере успеха програма Викимедије Србије у 2020. години								
Програми/ Метрике	Образовни програм		ГЛАМ програм		Подршка заједници		Укупно:	
	план	оств	план	оств	план	оств	план	оств
Учесници	1400	1443	250	255	350	380	2000	2078
Нови налози	1200	1420	70	12	180	40	1450	1472
Стране на Вики пројектима	1900	1926	2600	6454	10500	13701	15000	22081
Искоришћеност	300	206	1160	2135	5500	4537	5500	6878
Партнери	50	37	20	16	90	18	90	71

Скоро све планиране мере успеха три програма Викимедије Србије су достигнуте и у великој мери премашене. Једино одступање видимо код нових налога у ГЛАМ програму и програму Подршке заједници, што се јавља због немогућности да се све обуке, радионице и предавања изведу. Иако су организоване онлајн обуке, то се није могло поредити са регуларним планом. Примера ради, уређивачки маратони већим делом године нису били могући. Као последица пандемије јавља се и мањи број

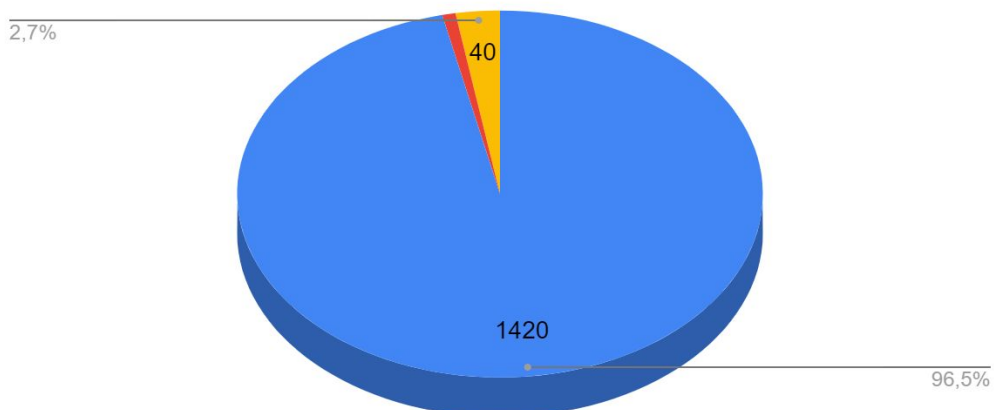
сарадњи, али то одступање није велико. Многе активности у екстерним пројектима су прилагођене, па су волонтери били фокусирани да унос чланака и мултимедијалних садржаја, што објашњава велики премашај ове планиране метрике. На ову меру успеха велики утицај имали су и микрогрантови, којих је ове године било шест, а само они донели су 5063 фотографије на Викимедијиној остави и 613 чланака на Википедији.

Од укупно 22081 направљене стране на Викимедијиним пројектима, 1926 је направљено у оквиру Образовног програма, 6454 у оквиру ГЛАМа, а 13701 у оквиру Подршке заједници

Највише налога је, очекивано, отворено у оквиру Образовног програма. У оквиру овог програма, организује се највише радионица и највише учесника буде укључено у активности. Иако код ове метрике имамо одступање у погледу остварења, можемо је оправдати падемијом вируса COVID-19.

Највише налога отворено је у оквиру Образовног програма

Образовни програм

Википедија у школама

Пројекат *Википедија у школама* који обухвата Вики-гимназијалца, Вики-студента, Вики-школарца и друге активности у образовним институцијама, подразумева обучавање основаца, средњошколаца и студената за уређивање Вики пројеката и писање семинарских радова на Википедији. Због природе пројекта активности су обухватиле први семестар школске 2019/2020. године (јануар), цео други семестар школске 2019/20. године (фебруар - јун 2020.) и део првог семестра школске 2020/2021. године (септембар - децембар 2020.). Током 2020. је укупно одржано 55 радионица у основним и средњим школама, вишим школама и на факултетима. Издвојене активности које су реализоване у овом периоду су:

- **Увођење Википодатака на Економском факултету Универзитета у Београду**, чиме Викимедија Србије показује да ради на ширењу овог значајног пројекта у Образовним институцијама.
- **Одржан је скуп у Регионалном центру у Књажевцу** који је организовала Техничка школа из тог града након успешног завршеног пројекта „Вики ризница мог краја”. Пројекат је реализован након присуства двоје наставника на акредитованом семинару Викимедије Србије у Нишу, који су желели да се прикључе нашим пројектима и да ангажују своје ученике на креативан начин, пишући на Википедији чланке о свом крају. Исти пројекат је током пандемије корона вируса представљен на онлајн конференцији „Дигиталне технологије”.
- **Викимедија Србије је промовисала могућност аплицирања за своје грантове међу наставницима** средњих и основних школа на Државном семинару Друштва математичара Србије, чиме смо желели да укажемо наставницима на финансијску помоћ коју пружамо за све креативне Вики идеје, а тиме и да повећамо број образовних институција које ће аплицирати на конкурс.
- **Одржавање онлајн радионица за ученике и студенте** током увођења ванредног стања у Србији због пандемије корона вируса чиме смо адекватно реаговали на ситуацију током које су школе и факултети били затворени. У сарадњи са наставницима смо показали да у измењеним околностима можемо да одржимо планиране активности и да постигнемо планиране резултате.
- **Организоване две акције сређивања семинарских радова** на Википедији на српском у сарадњи са заједницом на овој језичкој варијанти. [Прва](#) и [друга](#) акција су започете у циљу побољшања садржаја на овој језичкој варијанти Википедије и приближавању Образовног програма члановима заједнице. То је подразумевало чишћење семинарских радова који су написани лошим стилем, смањење броја непроверених и несређених радова написаних у оквиру Образовног програма Викимедије Србије.
- На званичној страници Образовног програма на сајту Викимедије Србије је **објављен списак свих научних радова и конференција** на којима је помињен наш Образовни програм. Списак је објављен у циљу постизања већег академског утемељења за наше активности и повећања њихове видљивости.
- Постигнут је **договор са представницима ГЛАМ Македонија о одржавању заједничког кампа** за ученике средњих школа. Међутим, и ова активност је

одложена због пандемије вируса COVID-19, а требало је да буде одржана у марту.

- **Одржан је уређивачки маратон поводом међународног дана студената и 15. година постојања Образовног програма Викимедије Србије.** Маратон је организован онлајн с циљем израде нових и допуне постојећих чланака у вези с образовањем на Википедији на српском језику.

Школска година	Број институција	Број учесника	Број вики страница		
			Википедија	Википодаци	Укупно
2019/2020	10	515	664	960	1624
2018/2019	20	1185	1026	393	1419
2017/2018	18	830	686	6	692
2016/2017	11	765	516	/	516

Табела представља приказ раста укупних резултата на пројекту Википедија у школама. Резултати су представљени према школским годинама, а не према календарским годинама, ради лакшег рачунања. Смањен број учесника на пројекту током школске 2019/2020. је последица пандемије и тога што се од школа захтевало да пређу на онлајн наставу. Због њиховог прилагођавања нису сви наши традиционални партнери на пројекту учествовали у истом обиму као раније. Ипак, ово је надокнађено задацима који су им давани тако да је приметан пораст укупних метрика у апсолутним вредностима.

Акредитован семинар

У првој половини године су одржана два акредитована семинара за наставнике, услед погоршавања здравствене ситуације, забране окупљања и затварања школа. Одржани су семинари у Институту за модерно образовање у Београду и средњој школи Жикица Дамњановић у Смедеревској Паланци. Ипак, Викимедија Србије је ово превазишла поузданим партнерством са Институтом за модерно образовање. Наиме, та сарадња је употпуњена организовањем онлајн семинара поводом обучавања наставника за процену исхода учења код ученика током пандемија корона вируса. Циљ семинара је био промовисање Википедије у образовне сврхе и њено коришћење за давање задатака путем интернета и за њихово оцењивање. Семинар је пратило 148 наставника путем интернета, широм Србије. Резултат овог семинара је била сарадња са ОШ „Вук Караџић” из Крушевца.

У другој половини 2020. године Викимедија Србије је од стране Завода за унапређивање образовања и васпитања добила дозволи да семинар реализује онлајн, иако има акредитацију за извођење семинара уживо. Свесни здравствене ситуације и настојања да наставници треба да се усавршавају, Завод је дао дозволу да Викимедија Србије до даљњег семинар изво онлајн. Због тога су већ договорена два

семинара која ће бити реализована у сарадњи са Институтом за модерно образовање током јануара и марта 2021. године.

Осим тога, Викимедија Србије је наставила да даје подршку наставницима и професорима у циљу наставка коришћења Википедије у настави нам је помогло да утврдимо јасније критеријуме за то какву циљну групу желимо на будућим семинарима. Пре свега, у смислу информатичке писмености, избора школа и слично.

Еду Вики камп

Планиране активности на овом пројекту нису реализоване због здравствене ситуације и забране окупљања. Ипак, Викимедија Србије је дошла на идеју да организује онлајн верзију овог догађаја. [Онлајн Еду Вики камп](#) је био тродневни догађај који је одржан 24, 25. и 31. октобра 2020. године путем платформе ZOOM. Одлучили смо да камп одржимо и ове године, иако у измењеном формату јер смо увидели да је камп пројекат који доноси највише активних волонтера и Вики амбасадора. Програм Еду Вики кампа који је био разноврсан у погледу радионица и предавања. Фокус је био стављен на

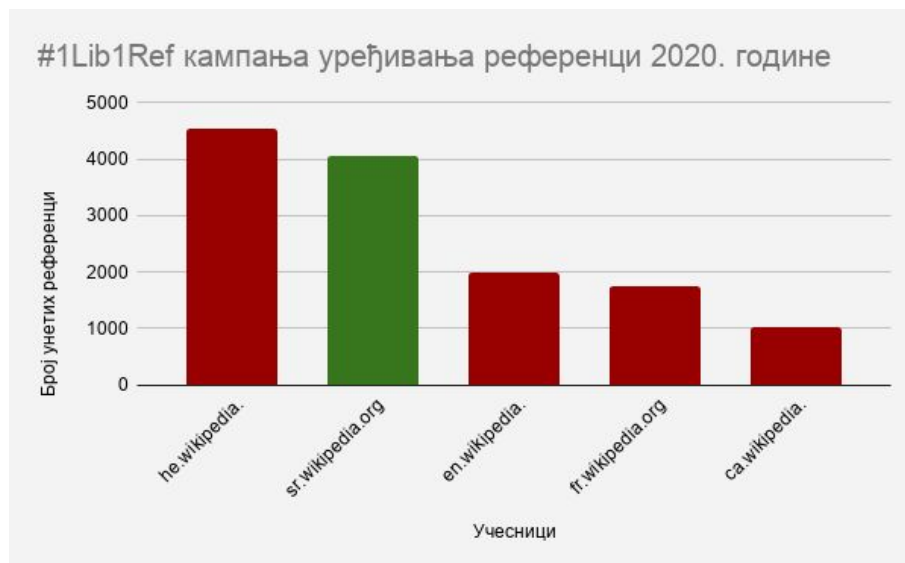
међусобно упознавање учесника кроз различите активности (енерџизере, тим билдинг активности и сл.) и на упућивање учесника на Еду програм Викимедије Србије и могућност њиховог ангажовања у оквиру различитих пројеката у оквиру овог програма. Тако су представници Викимедије Србије говорити о Вики-амбасадорима, о акредитованим семинарима, о мини-пројектима и другим битним стварима. На Онлајн Еду Вики кампу смо ојачали поставку предавача са Вики-амбасадорима и Еду Вики волонтерима како бисмо повећали динамику кампа који се одржава преко интернета.

ГЛАМ програм

Вики воли ГЛАМере

Кампања уређивања референци #1lib1ref - Викимедија Србије је у сарадњи са Универзитетском библиотеком Светозар Марковић и Библиотеком Града Београда започела ГЛАМ годину великим успехом. [Глобална кампања уређивања референци #1lib1ref](#) је овог пута сврстала Србију у сам врх вики заједница које су унеле највећи број референци. Укупно 30 учесника ове кампање је пласирало нашу вики заједницу на високо друго место у свету. Унете су 4052 референце у чланке у којима су оне недостајале, док се пет најбољих уредника кампање на Википедији на српском језику пласирало у 10 најбољих уредника кампање на свету. Током трајања кампање одржане су две радионице уређивања Википедије, док је завршна церемонија одржана у Универзитетској библиотеци Светозар Марковић.

Захваљујући оствареним успесима у кампањи, Викимедија Србије је у сарадњи са Задужбином Викимедија и Викимедијом Пољске организовала **#1Lib1Ref кампању у региону Средње и Источне Европе**. Стратегија кампање за регион Средње и Источне Европе је представљена на ЦЕЕ конференцији у сарадњи са Задужбином Викимедија. Стратегија је представљена и на [Отвореним вратима кампање](#), у организацији Задужбине Викимедија, а одржана је [радионица](#) за организаторе кампање у региону Средње и Источне Европе, којој је присуствовало 8 учесника.

Акција Пронађи ГЛАМ - Викимедија Србије је први пут учествовала у [акцији](#) додавања података на Википодатке и тиме започела побољшање покривености информација и стварање највеће глобалне базе података. Викимедија Шведске је организовала акцију додавања података о институцијама културе на Википодатке која је подржана од стране УНЕСКО-а. Циљ ове акције је допуњавање података и стварање највеће светске базе података о институцијама културе и збиркама културног наслеђа широм света. Учесници су допринели овој акцији са 469 унетих података, 93 допуњене ставке, 3 нове ставке и 59 додатих референци у ставке.

Учесници ове акције су направили велики корак ка остварењу мисије Википодатака и увећању података о институцијама културе на интернету.

Панел дискусија „Јавно власништво, отворени медији, отворено знање“ одржана је у сарадњи са Creative Commons Србија у Универзитетској библиотеци „Светозар Марковић“. Фокус овог панела био је на значају јавног домене у науци, образовању, култури и уметности. ГЛАМ менаџер и Менаџер образовног програма представили су своје програме и свој рад у Викимедији Србији, као и начин на који је слобода садржаја важна у дигиталном свету у ком живимо. Учествовали су и представници Народне библиотеке Србије и Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић“ и поделили своје искуство у овом домену.

Културно наслеђе на Википодацима - Кроз повремене акције додавања података на Википодатке, полако укључујемо овај пројекат међу уреднике. За ову прилику је направљен [Увод у Википодатке](#) и [Упутство за уређивање Википодатака](#). Ова [акција](#) је трајала од 17. до 23. августа и током ње је направљено 514 измена, 2 нове ставке су направљене, 67 постојећих ставки је измењено, а учествовало је 7 уредника.

Вики библиотекар

Проверени [пројекат](#) Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић“ и ове године, а шести пут за редом, добио је подршку Викимедије Србије. Циљ пројекта је информисање и обука библиотекара да постану успешни Википедијанци, као и проширивање мреже библиотека и других културних установа и њихово упознавање са активностима Викимедије Србије, али и постављање што богатијег, квалитетнијег и информативнијег садржаја на Википедију.

Година је успешно започета учешћем у **#1Lib1Ref** кампањи уређивања референци, чиме је остварено друго место на глобалном нивоу са 4052 додате референце. Током 2020. године организована су три [Уређивачка маратона](#): *Српска хумористичко-сатирична периодика 19. и 20. века*, *Моја улица* и *Штампа мога краја*. Захваљујући овим маратонима написан је 221 нови чланак, 16 је допуњених, а постављено је 880 датотека на Викимедијину оставу.

Остварено је **5 партнерстава** са Катедром за библиотекарство и информатику Филолошког факултета УБ, Библиотеком „Влада Аксентијевић“ Обреновац, Градском библиотеком „Карло Бијелички“ Сомбор, Народном библиотеком Србије, Библиотеком Матице Српске Нови Сад, Народном библиотеком „Стефан Првовенчани“ Краљево, Музејом позоришне уметности Србије и Библиотеком града Београда.

Упркос изазовима са којима су се Вики библиотекари сусретали током године услед пандемије вируса корона, 2020. година је била успешна и укупно су написана или допуњена 372 чланка, док је ослобођено 1040 [датотека](#) захваљујући труду 150 учесника пројекта.

Уређивачки маратони

Пандемија вируса корона, проглашење ванредног стања у Србији и потпуна промена начина рада, како нас, тако и целе државе, знатно је утицала на начине одржавања уређивачких маратона. До сада, уређивачки маратони су подразумевали окупљање уредника како би писали чланке, размењивали идеје, држали радионице уређивања Википедије и помагали једни другима. С обзиром на забрану окупљања, један уређивачки маратон на тему значаја српске књижевности је одложен до даљег.

- Поводом **Међународног дана музеја**, одржан је једнонедељни [онлајн уређивачки маратон](#). Овај маратон је наишао на позитивне реакције уредника и остварен је рекорд по броју написаних чланака у оквиру уређивачких маратона. Написано је 58 нових чланака, 3 су допуњена, а учествовало је 16 уредника.
- Одржан је уређивачки маратон [Позоришна сцена на Википедији](#), током ког је написано 20 нових чланака захваљујући раду 8 учесника. Добили смо важне повратне информације о тематици маратона, потребним темама, али и недостатку фотографија на Викимедијиној остави.
- Поводом **Дана библиотекара Србије** одржан је [уређивачки маратон](#) у сарадњи са Универзитетском библиотеком „Светозар Марковић“. Учествовало је 15 уредника, а написано је 40 нових чланака, док је 1 чланак допуњен.

Википедијанац стажиста

Услед пандемије вируса корона и затварања институција културе, пројекти стажирања су кренули са каснијом реализацијом или су одложени до даљег. У 2020. години је реализовано шест програма стажирања и укупно је написано 289 нових чланака, допуњено је 246 чланака, а илустровано 428. На Викимедијину оставу је постављено 2465 датотека.

Реализација пројекта у сарадњи са **Филозофским факултетом Универзитета у Новом Саду**, планирана за март месец, је одложена до нормализације услова рада образовних институција у Србији.

1. [Народни музеј Топлице](#) - Током јуна и јула месеца реализован је програм [стажирања](#) у Народном музеју Топлице, током ког су написана 34 нова чланка, 32 чланка су допуњена, а 10 чланака је илустровано. Постављено је 597 [фотографија](#) археолошке и етнолошке, као и редовне поставке Музеја.
2. [Удружење за културу, уметност и међународну сарадњу Адлигат](#) - Током првог дела пројекта [стажирања](#) написана су 34 нова чланка, допуњено 30 чланака, а илустровано 14 чланака. На Викимедијину оставу је постављено [458 датотека](#), међу којима су 3 књиге, од чега је 347 датотека искоришћено. Ово је први круг стажирања у Адлигату, у плану је још макар једно стажирање следеће године. Услед добре сарадње и чланови Адлигата су одлучили да донирају датотеке и том приликом је донирано 26 фотографија које се могу наћи у овој [категорији](#), док се наредне донације очекују.

3. [Удружење ликовних уметника Србије](#) - Током овог пројекта се радило на дигитализацији каталога Удружења ликовних уметника Србије након Другог светског рада. Дигитализовано је [93 каталога](#), док је написано 88 чланака о њима уз одржану радионицу уређивања Википедије и Викимедијине оставе.
4. [Библиотека града Београда](#) - У сарадњи са Библиотеком града Београда први пут организујемо шестомесечни пројекат стажирања. Током прва три месеца написано је 80 нових, а илустровано је 199 чланака. Дигитализоване су четири књиге, док је чак 611 [датотека](#) ослобођено.
5. [Удружење за културу, уметност и међународну сарадњу Адлигат](#) - Захваљујући сјајним резултатима и успешном сарадњом, организовали смо и други део стажирања у Удружењу Адлигат. У другом делу стажирања у Удружењу за уметност, културу и међународну сарадњу Адлигат је написано 25 нових чланака, 21 је допуњен, док је 150 чланака илустровано. Ослобођена је 431 [датотека](#), међу којима се налази 5 [књига](#). Стажиста је додатним ангажовањем ослободио још 109 [датотека](#) уметничких сцена.
6. [Културни центар Рекс](#) - Током децембра месеца је одржано стажирање у Културном центру Рекс, током ког је написано 13 нових чланака, 16 чланака је допуњено, док су 3 илустрована. Дигитализоване су 154 [датотеке](#), међу којима се налази чак 21 њихова публикација.

ГЛАМ Програм

Википедијанац стажиста у 2020. години

Народни музеј Топлице	Удружење за културу, уметност и међународну сарадњу „Адлигат“	Удружење ликовних уметника Србије	Библиотека града Београда	Удружење за културу, уметност и међународну сарадњу „Адлигат“	Културни центар Рекс
76 чланака 597 датотека 1 радионица	78 чланака 458 датотека	88 чланака 98 каталога 1 радионица	279 чланака 611 датотека	287 чланака 540 датотека	32 чланка 154 датотеке 1 радионица

Подршка заједници

Викилајв

Будући да је Викилајв годишња конференција Википедијанаца и да подразумева окупљање веће групе људи, Викимедија Србије је одлучила да исту не организује у 2020. години. Постојала је замисао да се конференција одржи онлајн или у другој половини године, али је ипак уочено да је њена највећа предност умрежавање и упознавање уредника и волонтера. Иако конференција није одржана, одабрана је добитница награде Бранислав Јовановић. Награда је додељена вођи пројекта

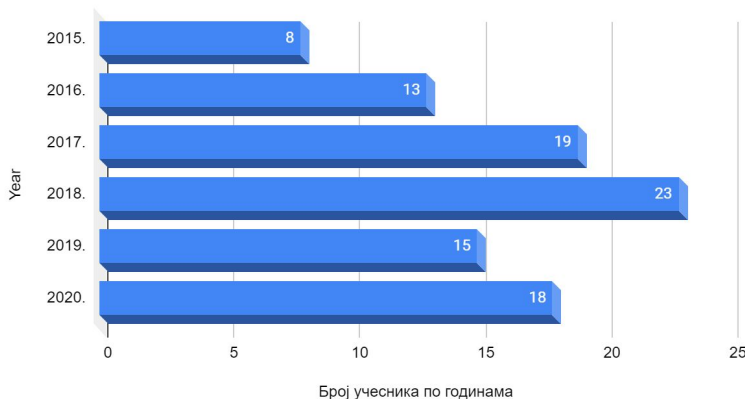
Вики-библиотекар за успешно дугогодишње вођење пројекта и укупан рад на уређивању Википедије.

Такмичења на Википедији

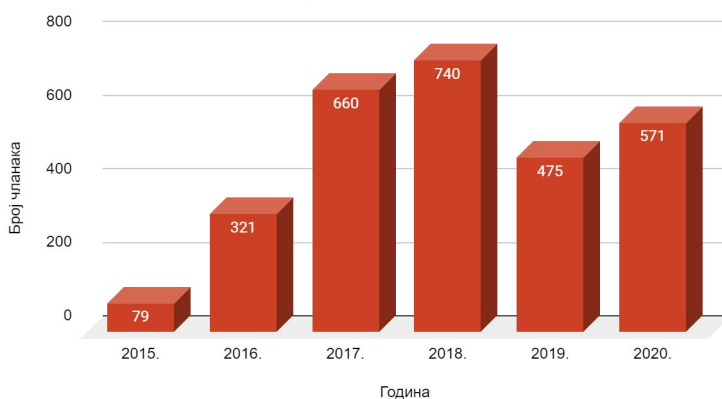
Такмичења на Википедији представљају подухвате који имају за циљ повећање слободног знања кроз креирање и побољшање чланака на Википедији у виду такмичења, али и раст мотивације и активног учешћа заједнице у раду на Вики пројектима. Током 2020. године, Викимедија Србије је одржала три такмичења на Википедији на српском језику: ЦЕЕ Пролеће, Тимско такмичење/Географија и Грађевине света.

Такмичење на Википедији у писању чланака о земљама Средње и Источне Европе ове године донео је 571 чланак о разноразним темама. Осамнаест учесника је написало 524 чланка, а допунило 47. У оквиру овогодишњег такмичења, учесници су унели 9.709.327 бајтова. Наставља се тренд посвећивања веће пажње квалитету пре него квантитету чланака.

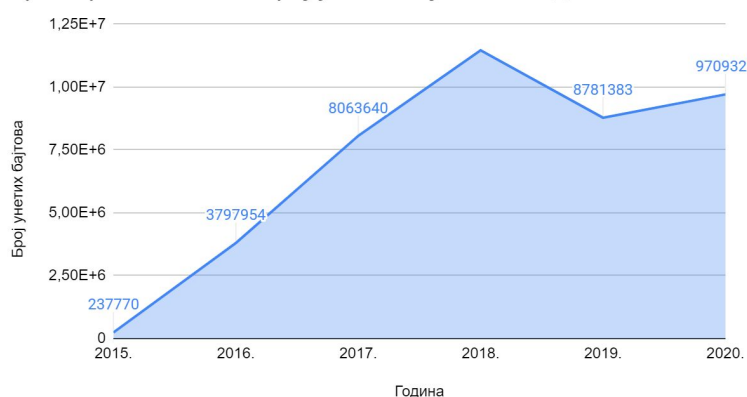
ЦЕЕ Пролеће 2020 - Број учесника по годинама

ЦЕЕ Пролеће 2020 - Број чланака по годинама

ЦЕЕ Пролеће 2020 - Број унетих бајтова по годинама

У трећем кварталу је организовано прво тимско такмичење на Википедији на тему географије, Одржано је у септембру, а током њега је написано 79 чланака на Википедији на српском језику. Концепт такмичења био је потпуно нов и до сада непримењен. На такмичењу су учествовала два тима који су сваке недеље добијали различиту тему у оквиру већ дефинисане области – географије. Осим тога, тимови су имали два задатке за која су освајали бонус поене или додатни дан такмичења. Све ово је имало за циљ да учесници интензивирају сарадњу и да тимски постижу резултате. На такмичењу је написано 79 чланака кроз које је унето 2.402.222 бајта, а чланци Мири (Малезија) и Агвас де Сао Педро, који су написани у оквиру такмичења, добили су статус добрих чланака. Овакви резултати говоре о фокусу учесника на квалитет у односу на квантитет.

Последње такмичење у 2020. години било је на тему грађевина света. Учесници су осим о величанственим здањима, могли да пишу и о мостовима, споменицима, тврђавама и свим објектима који су саставни део историје и културе. Такмичари нису били ограничени на територију Србије, већ су увећавали садржај о оваквим грађевина из целог света. На такмичењу је написано и допуњено 133 чланка кроз које је унето 2.362.135 бајтова.

Анимирање заједнице

Анимирање заједнице обухвата доделу микрогрантова, организовање окупљања и прослава, уређивачких маратона, као и пројекте појединаца који значајно доприносе Вики пројектима.

Микрогрантови - конкурс за микрогрантове је успешно спроведен почетком године. Организована је Комисија о одлучивању, а позив за подношење пројеката је промовисан кроз различите комуникационе канале. На конкурс је пристигло 13, а одобрено је 6 пројеката који су званично увршћени у пројектне активности Викимедије Србије:

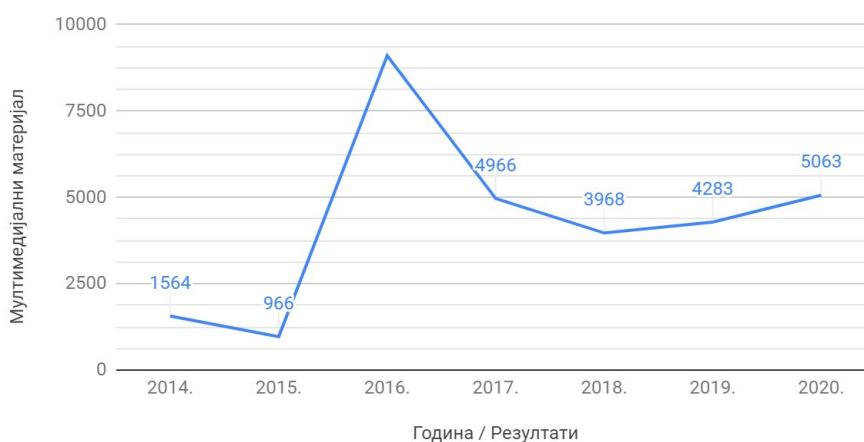
- **Вики сениор** (Милица Буха) је пројекат покренут у Библиотеци града Београда 2019. године, као наставак пројекта Београдски библиотекарски о Београду, са идејом да се у креирање Википедије укључе људи који су, одласком у пензију,

завршили свој радни век али још увек желе да се баве својом професијом, као и да наставе активно да доприносе заједници. Осим пензионера, пројекту су се придруживали други заинтересовани корисници и библиотекари. Овим пројектом Библиотека града Београда се укључила у процес ширења слободног знања, као и у систем перманентног образовања одраслих у Србији. Вики сениори написали су и допунили [343 чланка на Википедији](#), док су поставили чак [1213 фотографија](#) на Викимедијину оставу. За илустрацију чланака искоришћено је 1079 датотека.

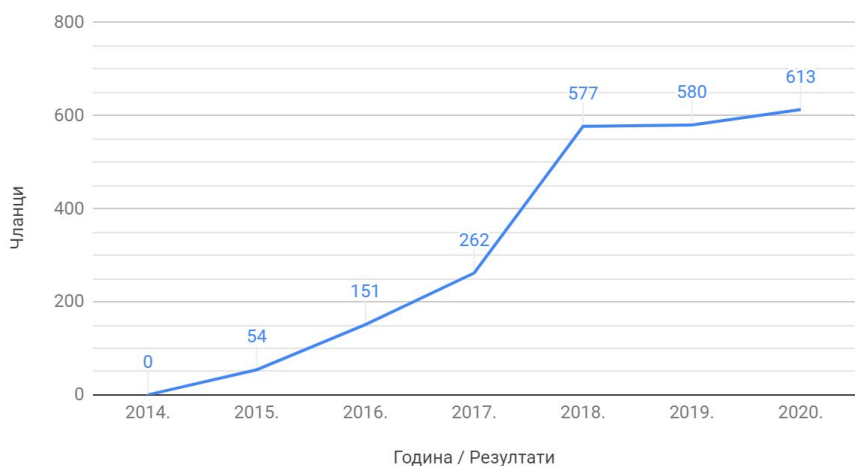
- **Надгробни споменици и крајпуташи** (Бранка Вучићевић Вучковић) је пројекат Викимедије Србије започет 2017. године. Односи се на проучавање и промоцију материјалног и нематеријалног културног наслеђа кроз евидентирање и фотографисање крајпуташа и старих сеоских надгробних споменика, постављање фотографија на Оставу и објављивање чланака на Википедији о њима. Пројекат покрива широк спектар циљних група – од институција које се баве изучавањем, заштитом и презентацијом културног наслеђа (заводи за заштиту споменика културе, музеји), преко најшире јавности, све до појединаца заинтересованих за истраживање родословних стабала или прошлости одређеног краја. Постављено је [2200 фотографија](#), а написано је и допуњено [23 чланка](#).
- **Није штеточина све што гмиже** (Александра Трајковић) је пројекат усмерен ка изради, ажурирању и проширењу постојећих садржаја о дневним и ноћним лептирима Србије, како на Википедији, тако и на Викимедијиној остави, чиме се комплетирао њихов животни циклус и омогућио приступ свеобухватном знању о одређеној врсти. Кроз теренска истраживања на периферији града Ниша и ближој околини, чланови тима са искуством у уређивању чланака и волонтери са Природно-математичког факултета у Нишу прикупљали су податке и фотографије неопходне за тај задатак. Написано је и допуњено [100 чланака](#) на Википедији, а постављене су [283 фотографије](#) на Викимедијину оставу. Скоро 200 датотека је искоришћено за илустрацију чланака.
- **Планинари о планинама** (Стефан Митић) је пројекат са идејом да планинари својим знањем и информацијама из књига, као и фотографијама планина и све што на њима постоји, обогаћују Википедију и Викимедијину Оставу. Реализацијом овог пројекта ширило се слободно знање и илустровани су чланци на Википедији из области планинарства и на тему планина и свега природног и антропогеног што на њима постоји. У оквиру пројекта постављене су [654 фотографије](#), а написано и допуњено [58 чланака](#).
- **Пут којим се ређе иде** (Добрислава Ружић) је пројекат у оквиру ког је планирано да чланови Фото клуба Тера (део Центра за ликовну и примењену уметност Тера) фотографишу насељена места у општинама Кикинда, Ада, Кањижа, Нови Кнежевац, Чока и Сента чиме би чланци о селима који су штуро били обогаћени изузетно квалитетним фотографијама. Будући да неке активности нису биле изводљиве због новонасталих околности, метрике и план су прилагођени измењеним условима. Прикупљено је [258 фотографија](#), од којих је [143](#) искоришћено за илустрацију чланака.
- **Историјско наслеђе средњовековне Србије** (Ђорђе Марковић) је пројекат чијом се имплементацијом доприносило прикупљању слободног садржаја и његовом увећању, као и повећању фото материјала средњовековних грађевина и објеката са наших простора који је знатно мање заступљен у односу на добру

покривеност чланка из тог периода на Википедији. Идеја самог пројекта подразумевала је обилазак првенствено тврђава и сакралних објеката који су изграђени у том периоду, а којих има у већем броју на нашим просторима, где су неки од њих и на УНЕСКО листи културне баштине. Прикупљено је [455 фотографија](#), док је [51 чланак](#) написан или допуњен.

Прикупљен мултимедијални материјал - приказ по годинама

Написани чланци - приказ по годинама

Пројекти појединача који значајно доприносе Вики пројектима:

- **Википедија је женског рода** је пројекат који је претрпео огроман утицај пандемије корона вируса. Након почетног планирања и разматрања, вође пројекта одлучиле су да одустану од активности, јер иако су онлајн радионице биле изводљиве, праћење уноса након истих би било отежано. Исто важи и за повећање броја уредница. Изазовно је било мотивисати уреднице након почетног контакта. Због тога је одлучено да се пројекат откаже, са нагласком да је могуће реализовати га у будућности.
- **Градови Војводине** је пројекат у оквиру ког су туристичке организације упознате са активностима, а прикупљен је материјал ради што бољег упознавања са економским и туристичким потенцијалом градова и седишта општина о којима је писано. Иако га је водио један волонтер, овај пројекат има

елемента ГЛАМ сарадњи, јер је подржан од Завода за заштиту споменика културе у Суботици и Новом Саду, од којих је добијена сагласност за коришћење података са сајта Завода. Током њега написано је преко [300 чланака](#), а постављено скоро [6000 фотографија](#).

- Пројектом **Вики воли стрижибубе** креирани су чланци о 5 подфамилија стрижибуба, чиме сада све подфамилије чији представници живе у Србији имају чланак на Википедији. Написана су [152 чланка](#), а постојећих 13 је дорађено. Тим је поставио и [410 фотографија](#). Важно је истаћи да је овај тим веома самосталан и да вештине даље преноси сарадницима, чиме се остварује почетна замисао да се волонтерски капацитети шире органски и да могу да допринесе Викимедијиним пројектима и без помоћи Викимедије Србије.

Иако су сва **окупљања и прославе** одложена због пандемије, многа дешавања су организована онлајн. Рођендани Википедије на српском и енглеском организована су уживо, док је прослава 15 година постојања Викимедије Србије одржана виртуелно. Такође, током 2020. године одржане су две седнице Скупштине.

Акције и уређивачки маратони су веома важни, нарочито када је у питању повезивање волонтера Викимедије Србије и заједнице Википедије на српском. Будући да су све активности организоване онлајн, имали смо повећану концентрацију акција на Википедији и уређивачких маратона:

- Акције су догађаји чији је циљ подстицање рада на одређеним темама на Википедији на српском језику. Иако су већином покренуте од стране заједнице, Викимедија Србије је ове акције подржавала блог постовима. Једна од истакнутих била је [акција на тему људских права](#), чиме се Викимедија Србије придружила глобалној акцији [Wiki 4 Human Rights](#). Током ове акције написано је 110 чланака.
- [Акција писања чланака](#) поводом **Европског дана Дунава** је за седам дана резултирала са 88 написаних и допуњених чланака на Википедији на српском језику. Акција је била део међународне кампање у коју су се укључиле неке од земаља кроз које протиче Дунав или се налази на граници - Мађарска, Румунија, Молдавија, Аустрија, Бугарска и Словачка. Резултате на међународном нивоу можете видети на [мета страни догађаја](#).
- У акцији **Вики чланци траже илустрацију** (Wikipedia Pages Wanting Photos) заједница Википедије на српском илустровала је [580 чланака на 21 Викимедијиним пројекту](#). Вики чланци траже илустрацију је годишња акција у којој википедијанци на свим језичким верзијама Википедије додају фотографије у чланцима на Википедији, којима недостаје илустрација. Циљ је промовисање употребе дигиталних мултимедијалних датотека које су прикупљене током различитих фото такмичења, фото-тура које организује заједница Викимедије, у чланцима на Википедији.
- [Уређивачки маратон поводом Међународног дана жена](#) односно Викигеп организован је, као и до сада, у сарадњи са Шведском амбасадом, са намером да се повећа видљивост жена на Википедији и тиме смањи родни јаз који је присутан на интернету. Маратон је подржан од стране Српско-корејског информатичко приступног центра и током њега је написано [45 чланака о истакнутим женама из различитих области](#). Викигеп има за циљ да се направи баланс равноправности полова на интернету. Трећа радионица Викигеп

окупила је двадесетак уредника и уредница које су за успешно креирање чланака на Википедији обучавали представници Викимедије Србије.

- Поводом [Светског дана Рома](#), Викимедија Србије је по први пут организовала уређивачки маратон у писању нових и допуњавању постојећих чланака на Википедији на тему идентитета, историје, културе и права Рома. Маратон је био међународног карактера и трајао је од 7. до 12. априла. [Акцији](#) се придружило [50 учесника из 19 језичких верзија Википедије](#), а на Википедији на српском написано је 46 чланака.
- Поводом **Међународног дана заштите животне средине**, Викимедија Србије је организовала онлајн уређивачки маратон. Маратон је почео симболично у петак, 5. јуна и трајао је током целог викенда. Током овог периода 10 учесника написало је [30 чланака](#). Овим догађајем Викимедија Србије жели да допринесе повећању свести о очувању природе и природних добара.
- Викимедија Србије је, у сарадњи са Организационим одбором Београд прајда, по четврти пут организовала уређивачки маратон у писању нових и допуњавању постојећих чланака на Википедији на српском језику на теме права ЛГБТ+ особа, личности, организација, кинематографије и свих других тема које подржавају људске слободе, права и различитости - **Вики воли Прајд**. Маратон је трајао током читаве Недеље поноса која се ове године обележила од 14. до 20. септембра. Написан је и допуњен [41 чланак](#).
- У сусрет **Међународном дану особа са инвалидитетом**, Викимедија Србије је организовала онлајн уређивачки маратон у писању нових и допуњавању постојећих чланака на Википедији на српском језику на теме из области права, баријера, живота, личности и организација које се баве особама са инвалидитетом. Маратон је трајао од 1. до 3. децембра. Током маратона написано је [44 чланака](#).

Стратегија Викимедије Србије за период 2021 - 2023.

Викимедија Србије усвојила је нову стратегију за период јануар 2021 – децембар 2023. Стратегија представља пут који ће организација изабрати и отвориће нове видике за увођење иновативних пројектних модела, као и јачање волонтерских капацитета.

Процес креирања стратегије је овог пута био обухватнији и транспарентнији у смислу да је и заједница учествовала у њему. Првобитно је основана радна група коју су чинили чланови заједнице, Управног одбора Викимедије Србије и запослени. Након евалуације тренутне стратегије у чему је учествовала заједница, одрађених СВОТ и ПЕСТ анализа, усклађивање стратегије са стратегијом покрета, дефинисани су најважнији циљеви којима ће организација стремити:

- Квалитетно умрежавање са различитим врстама институција и организација у циљу креирања слободног садржаја и коришћења заједничких ресурса.
- Смањење јаза између Википедијанаца и Викимедијанаца и тежња ка бољој комуникацији и међусобној подршци.
- Ширење мреже волонтера у оквиру које би се радило и на децентрализацији,.

- Умножавање слободног садржаја са фокусом на квалитет истог.
- Промоција слободног знања и Викимедијиног покрета и пројеката.

Такође су дефинисана **главна стратешка усмерења Викимедије Србије у периоду 2021 — 2023:**

- **Прикупљање слободног садржаја** које има за циљ умножавање слободног материјала различитих формата кроз разнолике активности и пројекте организације. У оквиру овог усмерења, организација ће имати неколико стратешких линија, међу којима су јачање Викимедијиних пројеката у образовном систему, у академској заједници и у институцијама културе, са нагласком да ће алати и садржај бити још више доступни и приступачни. Такође је ту и разноликост у погледу уредника и садржаја, која ће се прожимати кроз бројне активности.
- **Сарадња и умрежавање са другим организацијама и институцијама** за коју верујемо да је неопходна у циљу развоја организације и искоришћавања заједничких циљева и ресурса зарад досезања до што већег броја људи и остваривања добрих резултата.
- **Подршка заједници** представља широк спектар активности које се реализују у циљу пружања потпоре члановима и чланицама заједнице. Овај фокус има намеру да омогући ширење мреже волонтера, смањење јаза Википедијанаца и Викимедијанаца, као и да умрежи заједницу у циљу остваривања заједничких циљева.

Детаљније о стратегији можете прочитати на сајту Викимедије Србије где су доступне [српска](#) и [енглеска](#) верзија. Пропратни документ је стратешки план ([српска](#) и [енглеска](#) верзија) у коме је детаљније изложен начин на који ће се стратегија реализовати и циљеви остварити. У сваком од постављених стратешких усмерења објашњено је шта је то на шта желимо највише да се фокусирамо и шта желимо пре свега да побољшамо.

Стратегија, заједно са стратешким планом, усвојени су на састанку Управног одбора Викимедије Србије, који је одржан 23.09.2020.

Финансијски аспект рада организације у 2020. години

Викимедија Србије је током 2020. године, захваљујући донацијама Задужбине и Владе Републике Србије, додатно финансијски оснажена. Од стране Задужбине Викимедија је одобрен грант у износу од 99.500 евра за финансирање активности утврђених планом за 2020. годину, као и додатних 11.440 евра за ојачање сопствених резерви.

Услед пандемије вируса короне, током године, Влада Републике Србије је одобрила директну помоћ намењену запосленима у свим микро, малим и средњим правним лицима. Укупан износ помоћи износио је 4.340 евра.

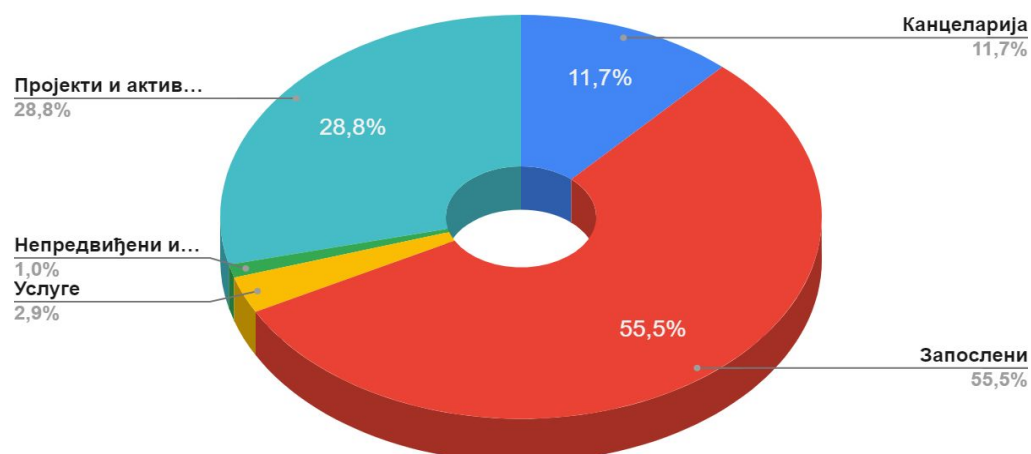
Због немогућности за реализацију офлајн активности имамо и драстично мање донација у услугама и неновчаним средствима. Свега 1.456 евра остварених у првом тромесечју 2020. године. У регуларним околностима, главнину ових донација чине уступљени простори за догађаје, као и стипендије за одлазак на међународне конференције.

Усмеравање свих активности на реализацију онлајн путем је условило и смањење расхода, а тиме и већи буџетски остатак у односу на раније периоде. Једино крупније прекорачење буџета се јавља код трошкова за услуге ЈКП Инфостан. Настаје као последица веће квадратуре нове канцеларије, међутим, с обзиром на остале вишкове остварене у буџету за канцеларију, наведено прекорачење је занемарљиво. Ова ставка је редукована у буџету за 2021. годину.

Потрошња средстава према буџетским категоријама:

Буџетска категорија	Буџет	Потрошено	Остатак
Канцеларија	11.570,00	10.187,32	1.382,68
Запослени	51.216,00	48.464,21	2.751,79
Услуге	2.844,00	2.572,28	271,72
Непредвиђени и трошкови УО	2.500,00	912,67	1.587,33
Учешћа на догађајима	0,00	0,00	0,00
Пројекти и активности	31.370,00	25.143,75	6.226,25
Укупно	99.500,00	87.280,23	12.219,77

Структура укупних расхода према буџетским категоријама:

Највеће вишкове смо протекле године имали у буџетима за запослене, образовни програм и подршку заједници. Због олакшица у плаћању пореза и доприноса на зараду Горане Гомирац, државне помоћи и рада од куће, у буџету за запослене је преостало 2.751,79 евра. Пандемија је условила да се Еду Вики камп и активности на образовном програму организују искључиво онлајн путем што је довело до знатних уштеда у односу на стандардну организацију догађаја. Код буџета за заједницу, вишкови су последица немогућности реализације Викилајв конференције и пројекта "Википедија је женског рода". Такође, до краја године, ни фонд за микрогрантове није у потпуности искоришћен.

Из буџета за реализацију активности у 2020. години укупно је потрошено **87.280,23 евра**, што значи да остатак износи **12.219,77 евра**. Ова сума ће бити одбијена приликом исплате друге транше средстава за ову годину.

Захваљујући донацији Задужбине Викимедија, намењеној већој финансијској сигурности афилијација у случају недостатка извора за финансирање текућих активности, резерве Викимедије Србије сада износе **17.317,67 евра**.

Када говоримо о буџету за 2021. годину, Викимедија Србије, у складу са препоруком, није повећавала износ тражених средстава од Задужбине, односно овај износ је исти као и претходних година. План је да се и у овој години ради на обезбеђивању додатне подршке кроз пријаве на конкурсе за доделу средстава, али и сарадњом са постојећим партнерима и организацијама за помоћ невладином сектору у Србији.

Планови за 2021. годину

Викимедија Србије ће у 2021. години започети спровођење нове стратегије организације која је дефинисана за период 2021 - 2023. У оквиру новог пута организације, главна стратешка усмерења су **прикупљање слободног садржаја, сарадња и умрежавање са другим организацијама и институцијама и подршка заједници**. Сва стратешка усмерења имају акценте на квалитет садржаја, децентрализацију, разноликост, одрживе сарадње и томе слично. Имајући то у виду, организација неће имати радикалне промене, али ће се фокусирати на унапређивање досадашњег рада. Ова стратешка усмерења се **провлаче кроз три програма**, а то су Образовни програм, ГЛАМ (Galleries, Libraries, Archives, Museums) програм и Подршка заједници. Осим партнера са којима смо већ сарађивали (образовне институције и институције културе), фокусираћемо се на невладине организације и организације са сличном делатношћу које и саме имају волонтерске капацитете. Настојаћемо да активности у што већој мери обављају волонтери којима ће, кроз програм подршке заједници, бити обезбеђена техничка и саветодавна помоћ од стране представника Викимедије Србије. Осим што ћемо уложити труд у проширење волонтерских капацитета, наш фокус биће веће укључење заједнице Википедије на српском у активности Викимедије Србије.

Број запослених се неће мењати, осим што ће повремено бити ангажовани Википедијанци стажисти. Оваква ситуација **допринеће стабилности организације** и успостављању добрих услова да се тим прошири у будућности.

Викимедија Србије је направила основе за **утицајније регионално лидерство** кроз организацију ЦЕЕ конференције, али и плана да сличне конференције организује у Србији. Поред конференција и састанака, у плану су и заједнички пројекти огранака и афилијација.